הורה כהן משיח פרק שני הוריות ז.

מסורת הש"ס

תורה אור השלם

תוספות הרא"ש

עין משפט נר מצוה

רבינו חננאל

צבור מוצא מכלל יחיד ומשיח מוצא מכלל יחיד מה צבור אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה אף משיח לא יהא חייב [6] אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה או כלך לדרך זו נשיא מוצא מכלל יחיד ומשיח מוצא מכלל יחיד מה נשיא מביא בשגגת מעשה בלא העלם דבר אף משיח מביא בשגגת מעשה בלא העלם דבר נראה למי דומה צבור בפר [7] ואין מביאין אשם תלוי ומשיח בפר [8] ואין מביא אשם תלוי מה צבור אינו חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה אף משיח לא יהא חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה או כלך לדרך זו נשיא מביא שעירה בעבודת כוכבים ומביא אשם ודאי ומשיח מביא שעירה בעבודת כוכבים ומביא אשם ודאי מה נשיא מביא בשגגת מעשה אף משיח מביא בשגגת מעשה ת"ל [1] לאשמת העם הרי הוא משיח כצבור מה צבור אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה אף משיח אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה אימא מה צבור הורה ועשו אחריו בהוראתו חייבין אף משיח כשהורה ועשו אחריו בהוראתו יהא חייב ת"ל [1] והקריב על חטאתו אשר חטא על מה שחטא הוא מביא ואין מביא על מה שחטאו אחרים אמר מר משיח בפר ואין מביא אשם תלוי מנא ליה דאין מביא אשם תלוי דכתיב [2] וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג מי שחטאתו ושגגתו שוה יצא משיח שאין שגגתו וחטאתו שוה דכתיב לאשמת העם הרי הוא משיח כצבור לאשמת העם ע"כ לא קאמר ליה אלא אשם כדי נסבה: **מתני'** [3] הורה בפני עצמו ועשה בפני עצמו מתכפר לו בפני עצמו [4] הורה עם הצבור ועשה עם הצבור מתכפר לו עם הצבור שאין ב"ד חייבין עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת [5] גמ' מנהני מילי [6] דת"ר הורה עם הצבור ועשה עם הצבור יכול יביא פר לעצמו ודין הוא נשיא מוצא מכלל יחיד ומשיח מוצא מכלל יחיד מה נשיא חטא בפני עצמו מביא בפני עצמו חטא עם הצבור מתכפר לו עם הצבור אף משיח חטא בפני עצמו מביא בפני עצמו חטא עם הצבור מתכפר לו עם הצבור לא אם אמרת בנשיא שכן מתכפר לו עם הצבור ביום הכפורים תאמר במשיח שאין מתכפר לו עם הצבור ביום הכפורים הואיל ואין מתכפר לו עם הצבור ביום הכפורים יכול יביא פר לעצמו ת"ל [1] על חטאתו אשר חטא הא כיצד חטא בפני עצמו מביא בפני עצמו חטא עם הצבור מתכפר לו עם הצבור היכי דמי אילימא דהוא מופלא והם אינן מופלאין פשיטא דמתכפר לו בפני עצמו הוראה דלהון ולא כלום ובעי אתויי כשבה או שעירה כל חד וחד ואי דאינון מופלאין והוא לאו מופלא אמאי מתכפר לו בפני עצמו הא הוראה דידיה ולא כלום היא

אמר

תוספות

מה צבור הורו ועשו אחריהן בהוראתן ב'. מימה היאך שייך לדמותו לב"ד דסמיך לאשמת העם וטופי מקמנר לומר מה צבור מין שטורין הן אחרים אף משיח לא יהא חייב כו'. ולא אם אמרת בנשיא שכן מכפר לו ביום"כ. תמי"ל שכן נשיא

ר' שמעון אומר מתה. ושקלינן ושריינן בה טובא. ואסיקנא דר' יהודה אליבא דרבנן דפליגי על ר' בתוספתא אמרה ורתנן התם חטאות יחיד שכפרו בחלים [מתה] ושל צבור אין מתות. ר' יהודה אומר [מותרן] אוקימנא באבודה ונמצאת בשעת הפרישה ור' יהודה אליבא דר': אמר ליה רב יוסף כהנים קא אמרת כהנים עם לעצמם שנאמר על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר. פי' דינם כדין צבור ולא בשותפין. ולענין חטאת שותפין לר' שמעון מתה. א"ל אביי (שייך לדף ו ע"ב) אלא מעתה בעינן עם הצבור ועשה בפר בהוראה. וכי הימא הכי נמי טפי להו שבטים. [ס"א נפישו להו פרים] פירוש למאן דאמר כל שבט ושבט מיתי ר"ג פרים בני ולר' שמעון ר"ד: אמר רב אחא בר יעקב לא מיתי בהוראה אלא מאן דאקרי קהל ושבטו של לוי לא אקרי קהל שנאמר ויאמר אלי הנני מסרב והרכותיך ונתתיך לקהל עמים ונתתי את הארץ הזאת אחרך אחזת עולם כל שיש לו אחוזה קרוי קהל וכל שאין לו אחוזה אינו קרוי קהל. פי' ולדים לית להו אחוזה. אקשי' אי הכי בצרי להו. פירוש ר"א הוו ופרקינן מסמיה דאביי אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו א"ל. א"ל רבא והא כתיב על שם אחיהם יקראו בנחלתם. לנחלה הקשתים לראובן ושמעון ולא לדבי אחר אחדר ליה אבי' ולא והא חלוקין בדגלים. פירוש דכתיב דגל מחנה אפרים וגו' ועליו מטה מנשה. ופרקינן כדי לחלוק כבוד לדגלים. פירוש

כי כל דגל היו לו ג' נשיאים ואילו לא נחלק שבט יוסף היה נשאר דגל אחד בב' שבטים בלבד כי שבט לוי לא פוקד דכתיב והלוים לא התפקדו וגו' ס"א והא חלוקין בדגלים בנחלתם כך הנייתם. פירוש הני קאמר ליה יעקב ליוסף על שם אחיהם יקראו בנחלתם והסתמנות נמי מעין נחלה היתה שהן חלוקין הרוחות הלכך נחלקו. וראינו במקצת פי' חכמים א) בנחלתם כך חניתם שיעקב חלק לה לה את הארץ. רצום מצינו במדרש ר' חנחומא איש על דגלו באותות לאות שצוה אביהם שלרוחות שנחלקו לשאת מטתו להן נחלקו לדגלים ואקשינן והא חלוקין בנשיאים דכתיב ביום השביעי נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור ופריקינן כדי לחלוק כבוד לנשיאים.

מסורת הש"ס

א) [נקמן י.], ב) [מ"ב פרשה ויקרא], ג) [ויקרא ד.], ד) [שם ה.], ה) [שם], ו) [ל"ל ומשיח], ז) [במדבר טו.], ח) [ויקרא ה.], ט) [נקמן ח.], י) [ל"ל כלנטר], כ) [נעיל ה.], ל) [נעיל ג.], מ) [נעיל ב.], נ) [נקמן ט.].

תורה אור השלם

1. אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים ליי לחטאת: ויקרא ד ג
2. והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו:
ויקרא ה יח

תוספות הרא"ש

צבור מוצא מכלל יחיד. דכתיב ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ. וצבור שחטאו בשג"מ בכלל כדדרשינן לעיל רפ"ק דסיימתי כל חד וחד כשבה או שעירה. והוציא הכתוב צבור שעשאו (בהוראתו) [בהוראה] כמכלל זה להביא פר ומשיח נמי בכלל נפש והוציאו מזה הכלל לחייבו בפר: או כלך לדרך זו נשיא מוצא מכלל יחיד. שגם נשיא בכלל אדם ואם נפש להביא כשבה או שעירה ויצא לדונו בשעיר. ואית סמרים דגרסי נשיא מוצא מכלל צבור ומשיח מוצא מכלל צבור. ה"פ נשיא [מוצא] מכלל צבור שעשו בשגגת מעשה דסייתו כשבה או שעירה כל חד מנייהו דכתיב בע"ה ואפילו יוכב. וגם נשיא היה בכלל ויצא לידון בשעיר. וגם משיח היה בכלל ויצא לידון בפר. וליכא לפרושי דנשיא ומשיח היו בכלל אם מעיני העדה דבהא לא יצא נשיא מכלל שגם הוא בהוראת ב"ד מתכפר עם הצבור: חורה בפני עצמו (מתכפר עם שאחרים אינן) מתכפר בפ"ע. מדקתני מתכפר בפ"ע משמע שהיה ראוי להתכפר עמהם. וה"ד כגון שחטאו גם הצבור בהוראת ב"ד ואשמועינן דלא סגי ליה לדידיה פר צבור. דאי בדלא הורו צבור כלל מאי מתכפר לו בפ"ע פשיטא אלא במאן מתכפר לו. ועוד קרא כמאי מתוקם אם לא בענין זה שחטא (כולא) [בלא] צבור. וכגון מוקי לה כגון דאורי בחרי אפורי דלא בחלב והן בע"ז. הורה עם הצבור דאורו תרווייהו בחלב מתכפר לו עם הצבור. ורישא משנה שאינה צריכה היא דהאיך מתכפר על חלב שאכל דחייב עליו אד בשעיר שמביאין הצבור בע"ז אלא אגב סיפא דקתני דמקרה דרשינן ליה בגמרא דסד"א כמו שאינו מתכפר עם הצבור ביום"כ אלא מביא לעצמו. ה"נ אם חטא עם הצבור שאין ב"ד חייבין עד שיורו לבטל מ"ר. ופרש"י ז"ל שבא לפרש הטעם למה מתכפר עם הצבור דהואיל ושוה משיח לצבור שאינו חייב אלא על שגגת מעשה עם העלם דבר מתכפר נמי עמהם כשהורה ועשה (מהם) [עמהם]. ולא נהירא דאין צריך טעם לזה דהאי קרא דדרש בגמרא. ועוד מרבליל בהדייהו ולא בע"ז (ולינא) [ולינא] לפרושי דאף אם הורה ועשה משיח עם הצבור בע"ז מתכפר עמהם דהא משיח בעבודת כוכבים כיחיד. ונראה לפרש שאין ב"ד חייבין כו' תחילת דבור הוא. ואע"ג תנן בריש"ק דססכה ר"ש שאפר בירה מוכן הוא ותחילת הדבור (הוא) כאילו הנא ואפר בירה מוכן הוא: **שאין** ב"ד חייבין. פרש"י ז"ל סתמא כר"מ דאמר בפירקא דלעיל ב"ד מביאין על ידיהן והן פטורין. ותימה דברש מבילתין פירש חטאות שכפרו בחלים [מתה] ושל צבור אין מתות. כלומר כשעשין קהל או רובן עבירה ע"פ של ב"ד בין לר"מ דקמן כ"ד מביאין פר וכין לר"ש צבור מביאין. ו"ל משום דקתני (הכי) [דהא] וכן המשיח משמע אין ב"ד חייבין על הבאת קרבן קאי דומיא דמשיח: תלר משיח שהורה עם הצבור ועשה עם הצבור ויבא. פי' ודין הוא שלא יביא ושקלי וטרי עד דסתר האי דינא. וראוי הוא שיביא לעצמו. אלא דליף לה מקרא שמתכפר עם הצבור: ה"ד הא דקאמרת הורה בפ"ע. דע"כ בראיתא תרי הוראות כדפרישית. והיכי משכחת לה דהורה כהן משיח וגם הורו ב"ד. ופוקי לה ר"פ בשורין שכולן מופלאים ולא בריר לי שפיר מאי הפי מופלא דראוי להוראה היינו דגמיר כולי תלמודא כשמעון בן עזאי דגמיר וסבירי ומאי חסיר ליה לרוחנו וקרא מופלא. ואפשר דמושיבין בסנהדרין אע"פ שאינו ראוי להוראה אי לא משכח ראוי להוראה. ואותן הראוים להוראה נקראים מופלאים. והכא מיירי שכולן ראויים להוראה:

ז. עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ב מה"מ שגגות הלכה כ
מתנ עפין רנו:
ו ב מיי' שם פט"ו הל' ו סמג שם:
ז ג מיי' שם פ"ב ה"ל:
ח ד מיי' שם הלכה ד:
ט ה מיי' שם פ"ב ה"ל:
י ו מיי' שם ופ"ד הל' ו (ופי"ג) הלכה כ סמג שם:

רבינו חננאל

כוכבים שעבדו בימי צדקיהו בדרון הוות ומזיד לאו בר קרבן הוא. וסהדרין ולעטנו אילים ע"ו וכבשים ע"ז שהקריבו מי אשכחנן להו בכל התורה כולה. מי' חדא דאיל וכבש לא אשכחנן דאתי השאת בכל התורה כולה. ותו דשפי' פפר ושעיר לא אשכח בעבודת כוכבים אלא הוראת שעה היתה וליכא למיסמך עלה וכל זו השמועה ישנה נמי בתמורה בפרק יש בקרבנות היחיד: **פיבני הוזו** ב"ד של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהם אותו שבט חייב ושאר כל השבטים פטורין. דברי ר' יהודה וחכמים אומרים אין חייבים אלא על הורית ב"ד הגדול בלבד שנאמר ואם כל עדת ישראל ולא עדת אותו השבט מפורש בספרא עדת ישראל עדה המיוחדת בכל ישראל זו סנהדרין גדולה שבלשכת הגזית אוקימנא לעיל (דף ה:) דמאן חכמים ר"ש: **תלר הוזו** ב"ד. פי' ועשו קהל או רובו על פיהם ודינו שטעו ויחזרו בהן מת אחד מב"ד פטורים אחד מן הצבור חייבים. מאן תנא אמר ר' זירא ואמרי לה אמר ר' ירמיה בר אבא ר"מ היא דאמר ב"ד מייחו ולא צבור והכין טעמא מת אחד מב"ד פטורים מלהביא פר. דהויא לה חטאת שמתו בעליה מת אחד מן הצבור חייב ב"ד להביא הפר דהא כולהו ר"ד קיימי. מתקיף לה רב יוסף ממאי דלמא ר"ש היא דאמר צבור מיתי וב"ד מייתי והכי קאמר מת אחד מב"ד פטור: **דהוה** ליה חטאת שמתו בעליה מת אחד מן הצבור חייבין שאין הצבור מתין. פי' ב"ד לאו צבור נינהו אלא שוחטין. א"ל אביי לא מצית לאוקמא כר"ש דהא שמעינן ליה דאמר חטאת השותפין לא אזלא לפיתח. **דתניא** פר ושעיר יוה"כ שאבדו והפרישו אחרים התחיתן פי' ולא הספיק להקריבן עד שנמצאו הראשונים יימותו. דברי ר' יהודה דקסבר ר' יהודה חטאת צבור מתה. והני מפרש דתוספתא דמא (פ"ג) ר' אלעזר ור' שמעון אומרי' ידעו עד שיסתאבו ויסכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת צבור מתה. פי' הנה הפר של יוה"כ דלאו הצבור הוא אלא דשותפי אהרן ובניהו כדכתיב והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וגו' ודינו אצל ר' שמעון כדין השעיר דהוא חטאת צבור דאמא אם מת אחד מן השותפין קרב כדרך שאם מת אחד מן הצבור קרב. ואמאי קתני מת אחד מב"ד פטורין אפילו כי מת ליקרב. והא מתניתא איתא בימא בפ' הוציאו לו. ותני תניא בתוספתא תמורה (פ"ב) המפרש חטאתו ואבדה והפרש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות שיביא איזה מהן שרצה ה"ל יביא יכול יביא שתיהן ה"ל יביאנה אחת הוא מביא ואינו מביא שתים. ואמרי עלה בתמורה פרק יש בקרבנות היחיד (דף טו) והא חטאת דפרישא מה תהא עלה. אמר רב המנונא הנא ר' יהודה אומר רועה כוכבים שעבדו בימי צדקיהו בדרון הוות ומזיד לאו בר קרבן הוא. וסהדרין ולעטנו אילים ע"ז וכבשים ע"ז אשכחנן דאתי השאת בכל התורה כולה. ותו דשפי' פפר ושעיר לא אשכח בעבודת כוכבים אלא הוראת שעה היתה וליכא למיסמך עלה וכל זו השמועה ישנה נמי בתמורה בפרק יש בקרבנות היחיד: **פיבני הוזו** ב"ד של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהם אותו שבט חייב ושאר כל השבטים פטורין. דברי ר' יהודה וחכמים אומרים אין חייבים אלא על הורית ב"ד הגדול בלבד שנאמר ואם כל עדת ישראל ולא עדת אותו השבט מפורש בספרא עדת ישראל עדה המיוחדת בכל ישראל זו סנהדרין גדולה שבלשכת הגזית אוקימנא לעיל (דף ה:) דמאן חכמים ר"ש: **תלר הוזו** ב"ד. פי' ועשו קהל או רובו על פיהם ודינו שטעו ויחזרו בהן מת אחד מב"ד פטורים אחד מן הצבור חייבים. מאן תנא אמר ר' זירא ואמרי לה אמר ר' ירמיה בר אבא ר"מ היא דאמר ב"ד מייחו ולא צבור והכין טעמא מת אחד מב"ד פטורים מלהביא פר. דהויא לה חטאת שמתו בעליה מת אחד מן הצבור חייב ב"ד להביא הפר דהא כולהו ר"ד קיימי. מתקיף לה רב יוסף ממאי דלמא ר"ש היא דאמר צבור מיתי וב"ד מייתי והכי קאמר מת אחד מב"ד פטור: **דהוה** ליה חטאת שמתו בעליה מת אחד מן הצבור חייבין שאין הצבור מתין. פי' ב"ד לאו צבור נינהו אלא שוחטין. א"ל אביי לא מצית לאוקמא כר"ש דהא שמעינן ליה דאמר חטאת השותפין לא אזלא לפיתח. **דתניא** פר ושעיר יוה"כ שאבדו והפרישו אחרים התחיתן פי' ולא הספיק להקריבן עד שנמצאו הראשונים יימותו. דברי ר' יהודה דקסבר ר' יהודה חטאת צבור מתה. והני מפרש דתוספתא דמא (פ"ג) ר' אלעזר ור' שמעון אומרי' ידעו עד שיסתאבו ויסכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת צבור מתה. פי' הנה הפר של יוה"כ דלאו הצבור הוא אלא דשותפי אהרן ובניהו כדכתיב והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וגו' ודינו אצל ר' שמעון כדין השעיר דהוא חטאת צבור דאמא אם מת אחד מן השותפין קרב כדרך שאם מת אחד מן הצבור קרב. ואמאי קתני מת אחד מב"ד פטורין אפילו כי מת ליקרב. והא מתניתא איתא בימא בפ' הוציאו לו. ותני תניא בתוספתא תמורה (פ"ב) המפרש חטאתו ואבדה והפרש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות שיביא איזה מהן שרצה ה"ל יביא יכול יביא שתיהן ה"ל יביאנה אחת הוא מביא ואינו מביא שתים. ואמרי עלה בתמורה פרק יש בקרבנות היחיד (דף טו) והא חטאת דפרישא מה תהא עלה. אמר רב המנונא הנא ר' יהודה אומר רועה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com